

Traditioneel is de eerste week van juli de Deltaweek, dit jaar de vijftiende editie. Een geschiedenis en sfeerimpressie van een serie Zeeuwse wedstrijden met Rotterdamse roots.

Tekst Jet Idskes foto's Anusjka Martens

2015 Min 45 levert 1970 op als eerste jaar van de Deltaweek. Maar de geschiedenis van deze wedstrijden gaat nog veel verder terug. Eigenlijk begint het al in 1851, het jaar dat Roei- en Zeilvereniging De Maas werd opgericht – toen nog zonder het predikaat 'Koninklijk'. De Maas zeilde in eerste instantie natuurlijk vanuit Rotterdam: de beginners op de plassen en de grotere jachten en meer ervaren zeilers op de Maas. Toen het daar in de jaren zestig steeds drukker werd met beroepsvaart, weken de Rotterdammers met de grotere jachten uit naar Zeeland. Hellevoetsluis was immers dichtbij. En Breskens was een geliefde haven bij de wedstrijdzeilende zuiderburen, dus trok het automatisch ook de echt fanatieke zeilers uit Rotterdam aan. Veere was traditioneel al een vakantiebestemming; achter de sluis was daar in de zomer een Rotterdamse enclave. Het werden uiteindelijk de vaste ligplaatsen van De Maas-leden, zeker toen het zeilen op de Binnenmaas werd verboden.

Al vanaf de jaren dertig was een wedstrijd naar Zeeland – vaak naar Veere – vanuit Kinderdijk voor de Rotterdammers het begin van de zomervakantie. Vanuit Veere werden dan de Zeeland Wedstrijden georganiseerd. Dat waren wedstrijden voor het hele gezin op de grotere boten, maar ook voor jongeren die lessen hadden gevolgd op de Kralingse Plas; zij mochten met deze wedstrijden bewijzen dat ze ook op stromend water met een scheepje uit de voeten konden. De Zeeland Wedstrijden waren voor veel leden van De Maas de start van het vakantie seizoen. Na de wedstrijden kwam moeder de vrouw ook naar het Zeeuws en verbleef men er een aantal weken.

Veranderend Zeeland

Zeeland was in die jaren rap aan het veranderen. De watersnoodramp van 1953 had het Deltaplan tot gevolg gehad en de afsluitingen van de diverse zeearmen was in volle gang. Het Veerse Gat was al aan één kant afgesloten van de Oosterschelde; iets dat de schippers, die vaak geen motor in de boot hadden, helemaal niet prettig vonden. Het tij was namelijk een serieuze factor in de bereikbaarheid van de haven en ankeren bij Vrouwenpolder om te wachten op een gunstig tij om Veere te bereiken was eerder regel dan uitzondering.

Toch had dat 'ellendige' Deltaplan – echte zeilers vonden het maar niks dat Zeeland een plassengebied dreigde te worden – ook voordelen. Vrijwel alle eilanden werden met elkaar verbonden en waren daardoor over de weg veel beter te bereiken. Met de realisatie van de Veerse Gatdam in 1962 werd Veere afgesloten van open water en was daarmee voor veel jachten lastig aan te doen. Over het al dan niet afsluiten van de Oosterschelde was op dat moment een hevige maatschappelijke discussie gaande. Het leek erop dat de voorstanders van een open Oosterschelde

JUBILEUM DELTAWEEK

zouden winnen, de reden dat veel leden in 1962 verkasten van Veere naar Zierikzee; buitenom nog bereikbaar en over de weg op redelijke afstand. De Oosterschelde was daarmee een vereniging rijker. We spreken over eind jaren zestig: zeilen wordt steeds meer een hobby die voor een grote groep toegankelijk is, polyester boten worden massaal gebouwd, en waar gesport wordt, worden wedstrijden georganiseerd. Verschillende Zeeuwse verenigingen hadden diverse wedstrijden en veel zeilers combineerden de eigen verenigingswedstrijden met die van de buurhaven. Het Watersportverbond en de Noordzeeclub probeerden enige lijn in die wedstrijden te krijgen, want het aantal wedstrijdjachten was nog beperkt en elke raceorganisator wilde snelle jachten aan de start hebben. Het grote aantal verschillende wedstrijden vanuit de verschillende clubs bleek dat echter lastig te maken. Daarom besloot het bestuur van het Watersportverbond de Rotterdammers een voorttrekkersrol toe te bedelen. Zij kregen de opdracht een Zeeuwse, gezamenlijke week van wedstrijden te organiseren in de hoop op een groot startveld. Elke vereniging bracht daarop een of meer van de 'eigen' wedstrijden in en de Deltaweek was geboren.

Veronicarace

Hoewel de Deltaweek er primair was voor de familieboten, is het succes mede te danken aan de door de vereniging uit Yerseke ingebrachte Veronicarace. Yerseke, mosselplek bij uitstek, had een harde kern 'ruige zeilers', die regelmatig op de Noordzee zaten. Radio Veronica, een zeezender - of zoals het toen heette: radiopi-raat - lag met Nordeney ongeveer 35 mijl uit de kust van Noordwijk, net buiten de territoriale wateren. Vanuit Colijnsplaat - voor de aanleg van de stormvloedkering de vertrekhaven - was dat ongeveer 140 mijl heen en terug, dwars door de shipping lanes heen, met als het hard waaide een bokkig zeetje. Niet voor iedere deelnemer dus. Als je met deelnemers van het eerste uur praat

over die Veronicarace hoor je mooie verhalen over wegvallende wind, waardoor men in Oostende eindigde in plaats van bij Nordeney; over tochten die met veel wind in minder dan een dag werden gevaren en over races die door tegenvallende wind juist drie dagen op zee betekenden.

Contact met het thuisfront was er overigens niet. Er was nog geen mobiele telefoon en Radio Scheveningen riep je uiteraard alleen maar aan in echte nood. Gelukkig zaten er bij Radio Veronica ook wat zeilers die best begrepen dat men thuis op een berichtje zat te wachten. Daar werd een creatieve oplossing voor gevonden: de deelnemende boten konden van tevoren een liedje aanvragen en als de betreffende boot dan de zender rondde, werd dat plaatje gedraaid. Zo wisten ze thuis, gekluisterd aan de radio, ook een beetje hoe je ervoor stond, want dat was vaak het enige teken van leven dat ze van je kregen in die dagen.

Het Veronicaschip was al na een paar edities Deltaweek verdwenen en de race werd verlegd naar *Outer Gabbard*, het wrak van een Engels lichtschip in de monding van de Thames op ongeveer eenzelfde afstand en vergelijkbaar qua heftigheid. Navigatie was nog niet zo geavanceerd als nu (de Decca was net geïntroduceerd) en de exacte locatie van de te ronden ton was giswerk. Vaak waren de langzamere jachten daarom in het voordeel; die zagen de snellere boten voor hen een haakse bocht maken en wisten dus wel waar de ton lag. Zij konden er zo in een rechte lijn achteraan. Dat werden soms dus verrassende uitslagen, waarbij het zo maar kon zijn dat de langzamere jachten wonnen. Simpelweg omdat er geen mijl was omgevaan.

Pas bij de realisatie van de Oosterscheldeking halverwege de jaren tachtig werd de wedstrijd inhoudelijk veranderd: 60 mijl voor de kust was immers ook leuk. De naam 'Veronicarace' is, ondanks het feit dat het schip en het radiostation al na een paar jaar verdwenen waren, eigenlijk nooit weggeweest, en zo staat deze dus nog steeds in het boekje.

Go as you can

Uitgebreide banenkaarten waren er in het begin niet en de mijlen van de Veronicarace buitengaats werden vaak gevaren volgens het 'go as you can'-principe: starten bij de Roompot, via de Noordhinder naar het Veronicaschip dat net buiten de territoriale wateren lag, en weer terug. En als jij denkt over de plaat te kunnen: vooral doen. Alles op eigen risico, want de verzekering gold niet tijdens wedstrijden...

Vloot

De Deltaweek is dus feitelijk ontstaan als een verzameling wedstrijden en dat karakter is alle jaren ook zichtbaar gebleven. In de eerste jaren op een soms vervelende manier: elke wedstrijd had zijn eigen wedstrijdcomité, met zijn eigen regels en procedures. Knap verwarrend en daar is dan ook door een centraal comité een einde aan gemaakt. De regels gelden nu de hele week, een hele verbetering!

De week begint met een aanbrengwedstrijd naar Zierikzee, vanuit de Krammer. Op vrijdag wordt de boot vaak vanuit de thuishaven naar Zierikzee te brengen. Daar wordt de week dan op vrijdagavond officieel geopend. Dat weekend wordt er vanuit Zierikzee gevaren, met een bijbehorend walprogramma. Vervolgens gaat de vloot op maandag op ronde door Zeeland, sinds vorig jaar ook even van de Oosterschelde af, naar de Grevelingen, om vervolgens via Wemeldinghe het laatste weekend te eindigen in Colijnsplaat.

Een overwinning in de Rond- en Platbodem-klasse telt mee voor het Zeeuwse kampioenschap.

De weekenden zijn het drukst. Toch is er een redelijke groep die de hele week meevaart. Om deelname te stimuleren, is er door de organisatie met ingang van dit jaar zowel een hoofdprijs voor de weekenden ingesteld, als een midweekklassement. Ook double-handed inschrijven is nu mogelijk.

Oosterschelde

De Oosterschelde is, met dank aan een flinke lobby in de jaren zeventig, een uniek stukje semi-open water. Semi-open, want om op zee te komen moet je toch even door de sluis bij de Roompot. Maar door het unieke concept van de stormvloedkering draagt de Oosterschelde zich niet anders dan een ander getijdenwater. Maar liefst 800 miljard liter water verplaatst zich elk tij. Met weinig wind kan dat tij voor de zeilers juist mee- of tegenwerken. Een anker uit moeten gooien om tijdens de wedstrijd niet achteruit te gaan, het gebeurt echt.

Vroeger waren de starts van de wedstrijden van de Deltaweek altijd dezelfde kant op: met eb de Oosterschelde af spoelen, met vloed weer terug. Een voordewindse start? Kon dus gebeuren. Maar met de professionalisering van de wedstrijden en de diverse starts voor de diverse klassen, probeert men dat tegenwoordig te voorkomen.

Duikers zijn dol op de Oosterschelde, ook wel de kraamkamer van de Noordzee genoemd. Het water is er kraakhelder en er zijn bijzondere vissen te vinden. Voor zeilers misschien minder interessant, hoewel het een cadeautje blijft als er een paar bruinvisjes naast je boot opduiken en met je meezwemmen. Als de platen droogvallen, zijn er op een aantal plekken ook zeehonden te zien die daarop van de zon genieten. De Oosterschelde kent maar één doorgaande route voor de beroepsvaart en verder alleen wat vissers. Het is vrij gemakkelijk daar als zeiler vrij van te blijven. De Grevelingen is een binnenmeer zonder getij en daardoor weer met een heel ander karakter. Een leuke afwisseling, dat kijkje op beide wateren.

Als jij denkt over de plaat te kunnen: vooral doen

Start van de ORC.

De haven van Zierikzee na de wedstrijd.

Voor elk wat wils

Hoewel de insteek is dat het om wedstrijdzeilen moet gaan, is er binnen dat wedstrijdzeilen wel keuze en er wordt voortdurend geprobeerd tegemoet te komen aan de veranderingen in de diverse klassen. En dat waren er nogal wat door de jaren heen. De enige klasse waar nooit veel in veranderd is, is die van Rond- en Platbodemjachten. Maar voor scherpe jachten was er nogal wat te kiezen. Bij genoeg deelname van gelijke boten wordt er in een eenheidsklasse gevaren, in de jaren zeventig waren dat de Loper en de Albin Vega, tegenwoordig de J-22. De Melges en de Maxfun hebben recent ook een eigen startklasse gevormd. In welke klassen er kon worden gevaren werd door de jaren heen ook steeds aangepast aan de eisen van de zeilers. Met soms knallende ruzies tot gevolg. Het gaf de schippers immers de gelegenheid om die klasse te kiezen waarin ze de gunstigste rating hadden? Zo is er begin jaren tachtig even een NKK-klasse ►

De J-klasse voor de Zeelandbrug.

DELTAWEEK FACT SHEET

KLASSEN

Ongemeten (SW) en speciaal voor de zuiderburen CR, ORC 1 t/m 4, de IRC 1 en 2, en de Rond- en Platbodems B en C (voor deze schepen telt dat een overwinning meetelt voor het Zeeuws Kampioenschap). De Deltaweek telt ook mee voor de prijzenkast van het Watersportverbond. Kwarttonners varen mede mee voor de Dutch Quarter Ton Cup. Eenheidsklasse: J/22.

PROGRAMMA

26 juni : aanbrengrace naar Zierikzee

27 & 28 juni : Zeelandwedstrijden
29 juni - 3 juli : Grevelingenmeer en rondje Oosterschelde (Bruinisse, Port Zélande, Bruinisse, Wemeldinge)
4 juli : Veronicarace op zee (ORC 1,2 en 3); Zeelandbrugrace (ORC 4 en overige) vanuit Colijnsplaat
5 juli : Slotwedstrijden vanuit Colijnsplaat

INFORMATIE

Internet: Deltaweek.nl
FB: [Deltaweek2015](https://www.facebook.com/Deltaweek2015)
Twitter: [@deltaweek_nl](https://twitter.com/deltaweek_nl)

geweest, de Nederlandse Kruiser Klasse. Het zat qua nauwkeurigheid ergens tussen SW ('ongemeten') en IOR (International Offshore Rule) in. De meting voor het NKK handicapgetal was echter veel simpeler; er werd met minder variabelen rekening gehouden dan de (duurdere) IOR-meting. De boot hoefde niet te worden gewogen, een eigen verklaring van de zeilen voldeed, dus voor jachten met veel extra's viel de NKK rating mede daardoor vaak gunstiger uit. De keuze om dan in een klasse te gaan varen waarin de kans op prijzen veel groter is, was voor een aantal zeilers dus snel gemaakt. Tot ergernis van de achtergebleven IOR-zeilers, die de NKK al snel omdoopten tot 'Nationale Kleuter Klasse'. De NKK is inmiddels alweer afgeschaft en de Deltaweek vaart nu in de diverse 'reguliere' IRC/ORC-klassen, en voor de jachten zonder geldige meetbrief is er nog steeds de SW Rating, dit jaar uitgebreid met de CR Rating, de Belgische variant van ongemeten. Dat de organisatie graag ziet dat iedereen gemeten vaart - wel zo eerlijk - hebben ze een aantal jaren laten blijken door de eerste prijs in de ongemeten klasse een meting te laten zijn.

Voor families

Hoewel het 'echte' wedstrijdzeilen voorop blijft staan bij de organisatie van de Deltaweek, is men zich heel bewust van de rol die de watersport tegenwoordig in het leven inneemt. In de hoogtijdagen, eind jaren zeventig, was het heel normaal om een hele week mee te varen. Daar kwam in de jaren tachtig een beetje de klad in. Nederland werd welvarender en buiten de boot om waren er ook (andere) vakanties te beleven. Hoewel het afschaffen van de doordeweekse wedstrijden vele jaren is besproken, is het nooit doorgevoerd, waar men nu de vruchten van plukt. Deelname aan de Deltaweek begint weer een agendapunt te worden voor zeilers uit heel Nederland - de winnaar van 2014 komt uit Amersfoort - en dat is natuurlijk volkomen terecht. Want laten we wel zijn: met verschillende typen boten een hele week varen? En met een tentje op de kant? Dat doen ze verder alleen in Friesland...

Met dank aan Aad de Ruyter, Klaas Nijpels en Stan Wulffaert.

De hele familie in actie.